Dosarul nr. 2-10211/2024

2-24084725-12-2-31072024

H O T Ă R Î R E

în numele Legii

06 februarie 2025 **mun. Chişinău**

Judecătorul Judecătoria Chişinău (sediul Centru) Igor Pulbere judecînd în procedura cererilor cu valoare redusă pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Investa” SRL către Duda Ruslan și Bîrsa Denis, privind încasarea datoriei și cheltuielile de judecată, -

a c o n s t a t a t

La 30 iulie 2024, OCN „Investa” SRL a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva pîrîților Duda Ruslan și Bîrsa Denis privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, invocînd neexecutarea obligațiilor contractuale asumate prin contractul de credit nr. 1814 din 22 februarie 2019.

Conform pretențiilor reclamantului, între OCN „Investa” SRL, în calitate de creditor și Duda Ruslan Mihail, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit nebancar prin care creditorul s-a obligat să acorde debitorului suma de 20 000 lei, iar debitorul și-a asumat obligația de rambursare în douăsprezece rate lunare, cu dobînda și comisioanele specificate în contract. Concomitent, prin contractul de fidejusiune nr. 1814-01, Bîrsa Denis și-a asumat răspunderea solidară pentru întreaga sumă datorată, constituindu-se garant pentru îndeplinirea obligațiilor debitorului principal.

Din materialele cauzei rezultă că suma totală care urma să fie achitată conform contractului se ridica la 26 996,92 lei, incluzînd capitalul de 20 000 lei, dobînda legitimă și comisioanele prevăzute în contract. Pîrîtul Duda Ruslan a efectuat plăți în valoare totală de 15 250 lei, iar conform calculelor reclamantului, la data actualizării datoriei rămînea de achitat suma de 22532 lei, din care 12 246,92 lei reprezenta soldul creditului nerambursat și 10 285,08 lei constituiau penalități pentru întîrziere.

Pentru a-și susține pretențiile, reclamantul a invocat încălcarea prevederilor fundamentale ale Codului civil privind executarea obligațiilor, în special ale articolelor 774, 858, 1242, 1247 și 1763, precum și nerespectarea clauzelor exprese ale contractelor de credit și fidejusiune.

În procesul de examinare și soluționare a cauzei, instanța se ghidează de principiile fundamentale ale probațiunii în procedura civilă, așa cum sunt ele stabilite în Codul de procedură civilă. Conform art. 117 alin. (1) și art. 118 alin. (1), probele reprezintă elementele de fapt dobîndite legal care servesc la constatarea circumstanțelor relevante, iar fiecare parte are sarcina de a dovedi circumstanțele pe care le invocă.

În acest context, instanța are responsabilitatea, în conformitate cu art. 121 și art. 122, de a reține spre examinare doar probele pertinente și admisibile, care confirmă, combat ori pun la îndoială existența circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cazului. Aceste probe sunt evaluate în ansamblu, ținînd cont de legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii, așa cum prevede art. 130 alin. (3).

În final, conform art. 239 și art. 240 alin. (1), hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată, bazîndu-se exclusiv pe circumstanțele constatate nemijlocit și pe probele cercetate în ședința de judecată. La deliberare, instanța apreciază probele, determină circumstanțele relevante, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă și admisibilitatea acțiunii, asigurînd astfel o soluționare echitabilă și conformă cu legea a cauzei.

Studiind pretențiile reclamantului și materialele anexate la dosar, se impune o analiză juridică aprofundată care să țină cont de specificul raporturilor contractuale dintre părți și de regimul legal aplicabil acestor raporturi.

Potrivit art. 512 alin. (1) din Codul civil în redacția de pînă la 01 martie 2019, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Conform art. 514 din Codul civil în aceeași redacție, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Potrivit prevederilor art. 572 alin. (1) și (2) din Codul civil în redacția de pînă la 01 martie 2019, temeiul executării rezidă în existența unei obligații, iar obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Din materialele prezentate, judecătorul constată incontestabil existența unui raport juridic de creditare fundamentat prin contractul nr. 1814 din 22 februarie 2019, precum și constituirea unei garanții personale prin contractul de fidejusiune nr. 1814-01. Aceste documente, coroborate cu graficul de rambursare și situația actualizată a contului, oferă o imagine completă asupra obligațiilor asumate și asupra modului în care acestea au fost executate.

Aspectul juridic central al cauzei necesită o analiză atentă a clauzelor contractuale prin prisma legislației de protecție a consumatorilor care era în vigoare la momentul încheierii contractului. Contractul de credit nr. 1814 a fost încheiat pe 22 februarie 2019, deci sub imperiul Legii nr. LP256/2011 din 09 decembrie 2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, precum și al Legii nr. LP202/2013 din 12 iulie 2013 privind contractele de credit pentru consumatori, ambele legi fiind în vigoare la acea dată.

Conform art. 1 din Legea privind protecția consumatorilor nr. 105/13 martie 2003, consumator este orice persoană fizică ce intenționează să comande sau să procure ori care comandă, procură sau folosește produse, servicii pentru necesități nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională. Această definiție este reiterată și în art. 3 din Legea nr. LP202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori. Pîrîtul Duda Ruslan întrunește condițiile calității de consumator, fiind o persoană fizică care a contractat creditul pentru necesități personale, nelegate de activitatea de întreprinzător sau profesională, ceea ce atrage aplicarea regimului special de protecție prevăzut de ambele legi menționate.

Potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. LP256/2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, o clauză contractuală nefiind negociată în mod individual cu consumatorul este abuzivă în cazul în care creează, contrar cerințelor de bună-credință, prin ea însăși sau împreună cu alte prevederi din contract, în detrimentul consumatorului, un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract.

Art. 5 alin. (2) din aceeași lege precizează că se consideră întotdeauna că o clauză nu a fost negociată individual atunci cînd a fost inclusă de către comerciant în prealabil și, din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul ei. Această prezumție legală recunoaște realitatea că majoritatea contractelor de credit sunt întocmite pe baza unor formulare standard, fără ca consumatorul să aibă posibilitatea reală de a negocia conținutul lor.

Examinînd contractul de credit nr. 1814 din 22 februarie 2019, instanța constată că acesta prevede un comision lunar care, raportat la natura și durata contractului, creează un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților contractante, contrar exigențelor bunei-credințe. Din conținutul contractului rezultă că acest comision lunar este perceput în mod fix, indiferent de soldul creditului rămas, și nu reflectă niciun serviciu real și distinct prestat de creditor în interesul consumatorului.

Această practică contravine nu doar principiilor generale din Legea nr. LP256/2011, ci și normelor specifice din Legea nr. LP202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori. Art. 12 alin. (1) din această din urmă lege interzice în mod expres „introducerea și perceperea de noi taxe, comisioane, tarife sau a oricăror alte costuri aferente contractului" pe parcursul derulării acestuia, precum și „majorarea mărimii costurilor stabilite la încheierea contractelor." Deși comisionul lunar a fost prevăzut în contractul inițial, perceperea sa repetată și cumulată pe întreaga durată a contractului, fără ca aceasta să corespundă unor servicii distincte și reale prestate consumatorului, echivalează cu o majorare nejustificată a costurilor creditului.

Instanța apreciază că prin prisma art. 5 din Legea nr. LP256/2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, clauzele contractului de credit nr. 1814 din 22 februarie 2019 referitoare la comisionul lunar au un caracter abuziv și urmează a fi anulate. În acest sens, instanța relevă că la stabilirea caracterului abuziv al clauzelor contractuale menționate, a reținut că scopul esențial urmărit de comisionul lunar pe care trebuie să îl suporte consumatorul reprezintă în sine o obligație inerentă activității OCN „Investa" SRL care, conform obiectului principal de activitate, include acordarea și gestionarea împrumuturilor.

Mai mult decît atît, examinînd conținutul contractului de credit nr. 1814 din 22 februarie 2019, instanța reține că motivația perceperii comisionului lunar în cuantum procentual fix nu este detaliată în mod transparent în cuprinsul condițiilor contractuale, ceea ce contravine principiului transparenței și inteligibilității prevăzut în art. 4 alin. (2) din Legea nr. LP256/2011.

Totodată, instanța examinează și penalitățile solicitate în cuantum de 10.285,08 lei prin prisma mai multor norme juridice aplicabile. Art. 5 alin. (5) lit. e) din Legea nr. LP256/2011 interzice explicit „solicitarea de la orice consumator care nu și-a îndeplinit obligația să plătească drept compensație o sumă disproporționată în raport cu prejudiciul cauzat de neonorarea obligațiilor contractuale." Complementar, art. 14 alin. (2) din Legea nr. LP202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori stabilește că „dobînda de întîrziere se calculează în bază de procent fix și se aplică la sumele restante în conformitate cu prevederile contractului de credit, cu excepția sumelor provenite din calculul dobînzii." Această din urmă normă limitează modul în care pot fi calculate penalitățile, interzicînd aplicarea dobînzii de întîrziere asupra dobînzilor deja calculate, practică care duce la creșterea exponențială a datoriilor.

Ambele norme juridice oferă o bază juridică clară și convergentă pentru eliminarea penalităților care depășesc limitele proporționalității și care nu respectă principiile de calcul

stabilite de lege. Penalitățile solicitate în cauză reprezintă o sumă care depășește semnificativ prejudiciul real suferit de creditor, transformîndu-se dintr-un mecanism de compensare într-unul de sancționare disproporționată care contravine atît principiilor generale de protecție a consumatorilor, cît și normelor specifice de calcul al dobînzilor de întîrziere.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. LP256/2011, se interzice comercianților să includă clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii, iar orice clauză abuzivă introdusă în astfel de contracte este considerată nulă din momentul încheierii lor. Această sancțiune nu distruge contractul în întregime, ci elimină doar elementele care denaturează echilibrul contractual, permițînd menținerea obligației principale de rambursare a capitalului.

Este relevant de menționat că prevederile ambelor legi de protecție a consumatorilor - Legea nr. LP256/2011 și Legea nr. LP202/2013 - rămîn aplicabile și după 01 martie 2019 pentru efectele contractelor încheiate anterior acestei date, conform principiilor aplicării legii în timp. Mai mult, art. 7 alin. (5) din Codul civil republicat la 01 martie 2019 prevede că clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispozițiilor ei imperative sunt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic. Prin urmare, chiar dacă anumite clauze nu ar fi fost considerate abuzive sub imperiul legislației vechi, ele devin inaplicabile dacă contravin noilor dispoziții imperative.

Noile prevederi ale Codului civil referitoare la clauzele abuzive, în special art. 1072, 1076 și 1081, consolidează și extind protecția consumatorilor, confirmînd caracterul abuziv al comisioanelor care nu corespund unor servicii reale și distincte. De asemenea, art. 23 din Legea nr. LP202/2013 privind calculul dobînzii anuale efective impune transparența completă a tuturor costurilor creditului, ceea ce face și mai evidentă natura abuzivă a comisioanelor care majorează artificial costul real al creditului fără justificare economică. Aceste norme imperative întăresc concluzia instanței privind necesitatea eliminării clauzelor contractuale problematice.

Constatarea caracterului disproporționat al penalităților solicitate și eliminarea comisioanelor abuzive nu elimină obligațiile contractuale legitime care decurg din acordul de voință al părților. Din analiza contractului rezultă că, după eliminarea comisionului lunar abuziv din suma contractuală inițială, suma legitimă care urma să fie achitată era de 23 396,92 lei, reprezentînd capitalul împrumutat de 20 000 lei și dobînda contractuală de 3 396,92 lei. Aceste două componente constituie esența oricărui contract de credit și nu pot fi considerate abuzive, pentru că reflectă natura însăși a obligației de împrumut și costul legitim al capitalului pus la

dispoziție. Avînd în vedere că plățile efectuate au fost de 15 250 lei, rezultă că soldul rămas de achitat din obligațiile contractuale legitime constituie diferența de 8 146,92 lei.

Referitor la răspunderea fidejusorului, conform art. 1146 alin. (1) din Codul civil în redacția de pînă la 01 martie 2019, prin contractul de fidejusiune, fidejusorul se obligă față de creditor să execute integral sau parțial obligația debitorului. Potrivit art. 1152 din aceeași redacție, fidejusiunea nu poate exceda datoria debitorului și nu poate fi făcută în condiții mai oneroase, fiind valabilă în limitele obligației principale. Art. 1153 alin. (1) stabilește că fidejusorul răspunde doar pînă la suma maximă menționată în contractul de fidejusiune. Din contractul de fidejusiune nr. 1814-01 rezultă că Bîrsa Denis și-a asumat răspunderea solidară pentru obligațiile debitorului principal, inclusiv pentru suma stabilită prin prezenta hotărîre ca fiind legitimă.

În ceea ce privește cheltuielile de judecată, conform art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța obligă partea care a pierdut procesul să plătească cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții. Avînd în vedere că din suma solicitată de 22 532 lei a fost acordată suma de 8 146,92 lei, reclamantul are dreptul la recuperarea taxei de stat de 375,84 lei, taxei de timbru de 200 lei și cheltuielilor de asistență juridică în limitele rezonabile.

Evaluînd în ansamblu considerentele juridice și factuale, instanța constată că aplicarea corectă a legislației de protecție a consumatorilor care era în vigoare la momentul încheierii contractului, coroborată cu principiile aplicării legii în timp, conduce la o soluționare echitabilă care respectă atît drepturile legitime ale creditorului de a-și recupera capitalul acordat, cît și drepturile consumatorului de a fi protejat împotriva clauzelor abuzive care denaturează echilibrul contractual.

În conformitate cu art. art. 90, 94, 96, 238-241, 276^2-276^4 Cod de procedură civilă, judecătorul, -

h o t ă r ă ș t e

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Investa” SRL către Duda Ruslan și Bîrsa Denis, privind încasarea datoriei și cheltuielile de judecată.

Se încasează solidar de la Duda Ruslan, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în ***** și Bîrsa Denis, născut la *****, cod personal *****, domiciliat în *****, în contul OCN „Investa” SRL, cod fiscal 1016600025809, cu sediul în mun. Chișinău, bd. Moscova nr. 14/4, datoria în sumă de 8 146,92 lei (opt mii o sută patruzeci și șase lei și 92 bani).

Se încasează solidar de la Duda Ruslan și Bîrsa Denis în contul OCN „Investa” SRL, taxa de

stat în sumă de 375,84 lei (trei sute șaptezeci și cinci lei și 84 bani), taxa de timbru în sumă de 200 (două sute) lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 500 (sute) lei.

În rest, acțiunea reclamantului se respinge ca neîntemeiată.

Hotărîrea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Judecător **Igor Pulbere**

Notă: În conformitate cu art. 236 alin. (7) Cod de procedură civilă, potrivit prevederilor p. 1.3 din Dispoziția nr. 23 din 05 aprilie 2024 cu privire la delegarea împuternicirilor vicepreședintelor Judecătoriei Chișinău, în legătură cu faptul că, judecătorul Igor Pulbere este în imposibilitatea obiectivă de a semna hotărîrea motivată, textul integral al hotărîrii este semnat de vicepreședinte interimar al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) Serghei Dimitriu.

Vicepreşedinte interimar
al Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) **Serghei Dimitriu**